Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6 (5), September-October 2026
Old ISSN 2774-0374: New ISSN 2985-2749
Website: https://so03.tci-thaijo.org/index.php/IARJ/index
Article ID: e296068

Guidelines for Developing Guidance Performance under Nakhon Phanom Primary Educational Service Area Office 2

Sarawut Thawon[1], Akkharawat Buppataweesak[2] and Nawee Udorn[3]

[1]Educational Administration and Development, Faculty of Education, Nakhon Phanom University, Thailand

[2-3]Faculty of Education, Nakhon Phanom University, Thailand

[1]E-mail: plasarawut25@gmail.com, ORCID ID: https://orcid.org/0009-0007-4106-8756

[2]E-mail: chinnawat@ms.npu.ac.th, ORCID ID: https://orcid.org/0000-0002-9807-4766

[3]E-mail: nawee@ms.npu.ac.th, ORCID ID: https://orcid.org/0000-0001-6151-2614

Received 02/12/2025 Revised 25/12/2025 Accepted 27/01/2026

Abstract

Background and Aims: School guidance operations provide a framework for improving guidance services and strengthening learning and life goal guidance systems in educational institutions. The focus is on enhancing the understanding and efficiency of guidance practices to meet learners' needs in contemporary society. This research aimed to 1) to study the current conditions and the desired conditions of guidance performance, 2) to assess the priority needs for developing guidance operations, 3) to develop guidance performance, and 4) to evaluate the guidelines for developing guidance operations in schools under the Nakhon Phanom Primary Educational Service Area Office 2.

Methodology: This research is Research & Development (R&D) Research. The sample consisted of 265 school administrators and teachers from primary schools under Service Area Office 2 in Phanom Province, selected through the sample size using percentage criteria, derived by stratified random sampling. The research instrument was a five-point Likert scale questionnaire and interviews with three interviewees, with a reliability coefficient of 0.97. Data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, and priority needs index.

Results: The research found that 1) the current conditions of the guidance operations were found to be at a high level, with an average score of 4.12, while the desired conditions were also at a high level, with an average score of 4.46. 2) The overall essential needs for guidance operations showed a $PNI_{Modified}$ index of 0.083, which is higher than the overall average in three areas: educational guidance, personal adjustment guidance, and career guidance, respectively. 3) The development of guidelines for improving guidance operations under Nakhon Phanom Primary Educational Service Area Office 2 consists of 5 main guidelines, consisting of 15 sub-guidelines. 4) The evaluation of the developed guidelines indicated that their overall appropriateness was at a high level, with an average score of 4.31; the highest average scores were found in the areas of personal and social information guidance and counseling, and information services. In addition, the overall feasibility was also at a high level, with an average score of 4.50.

Citation:
Thawon, S., Buppataweesak, A., & Udorn, N. (2026). Guidelines for Developing Guidance Performance under Nakhon Phanom Primary Educational Service Area Office 2. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6(5), e296068; DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2026.e296068

Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6 (5), September-October 2026
Old ISSN 2774-0374: New ISSN 2985-2749
Website: https://so03.tci-thaijo.org/index.php/IARJ/index
Article ID: e296068

Conclusion: The current conditions of the guidelines for developing guidance operations in schools under the Nakhon Phanom Primary Educational Service Area Office 2 indicate that the educational guidance dimension is at the lowest level, and it is also the area with the highest essential needs. Therefore, school administrators should promote and support teachers in receiving appropriate and effective development in guidance practices, as well as encourage them to implement educational guidance processes through diverse methods so that students receive educational guidance services that enhance their knowledge and understanding for pursuing higher levels of education.

Keywords: Needs; Development Guideline; Guidance Performance

Citation:
Thawon, S., Buppataweesak, A., & Udorn, N. (2026). Guidelines for Developing Guidance Performance under Nakhon Phanom Primary Educational Service Area Office 2. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6(5), e296068; DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2026.e296068

Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6 (5), September-October 2026
Old ISSN 2774-0374: New ISSN 2985-2749
Website: https://so03.tci-thaijo.org/index.php/IARJ/index
Article ID: e296068

แนวทางพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนมเขต 2

สราวุธ ถาวร[1], อัครวัฒน์ บุปผาทวีศักดิ์[2] และนาวี อุดร[3]
[1]นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตร์มหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม
[2-3]คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

บทคัดย่อ

ภูมิหลังและวัตถุประสงค์: การดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียนเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินงานแนะแนวในสถานศึกษา และนำไปพัฒนาระบบการแนะแนวการเรียน และเป้าหมายชีวิตให้เป็นรูปธรรม โดยมุ่งเน้นให้เกิดความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานแนะแนว และเพื่อพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวให้มีประสิทธิภาพ สะดวกรวดเร็ว ให้เหมาะสมกับสภาพผู้เรียนในสังคมยุคปัจจุบัน การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางพัฒนาการดำเนินงานแนะแนว 2) เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นในแนวทางพัฒนาการดำเนินงานแนะแนว 3) เพื่อพัฒนาแนวทางพัฒนาดำเนินงานแนะแนว 4) เพื่อประเมินแนวทางพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2

ระเบียบวิธีการวิจัย: การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research & Development หรือ R&D) กลุมตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร และครูในโรงเรียนประถมศึกษา เขต 2 จังหวัดนครพนม จำนวน 265 คน ได้มากจากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ร้อยละ ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และดัชนีการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง

ผลการวิจัย: พบว่า 1) สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานแนะแนว โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.12 สภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานแนะแนว โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.46 2) ความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานแนะแนวโดยรวมมีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น $PNI_{Modified}$ = 0.083 โดยมีค่าสูงกว่าค่าโดยรวม จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการแนะแนวการศึกษา ด้านการแนะแนวการวางตัวบุคคล และด้านการแนะแนวอาชีพ ตามลำดับ 3) การพัฒนาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 มีทั้งหมด 5 แนวทางหลักประกอบด้วย 15 แนวทางย่อย และ 4) การประเมินแนวทางพัฒนาการดำเนินงานแนะแนว มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.31 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการแนะแนวข้อมูลส่วนตัวและสังคม และ ด้านการบริการให้คำปรึกษาและสารสนเทศ และมีความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50

สรุปผล: การพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียน มุ่งเน้นการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ความต้องการจำเป็นในการพัฒนา เพื่อกำหนดแนวทางที่เหมาะสมและเป็นไปได้ ผลการวิจัยที่ได้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินงานแนะแนวในสถานศึกษาได้ รวมถึงเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดนโยบายด้านการดำเนินงานแนะแนวให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ผู้บริหารสถานศึกษายังสามารถนำข้อมูลไปปรับใช้ในการพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวและประยุกต์ใช้ในการพัฒนาสถานศึกษาของตนเอง ซึ่งส่งผลในเชิงบวกต่อการบริหารงานและคุณภาพของโรงเรียน

คำสำคัญ: ความต้องการจำเป็น; แนวทางพัฒนา; การดำเนินงานแนะแนว

Citation:
Thawon, S., Buppataweesak, A., & Udorn, N. (2026). Guidelines for Developing Guidance Performance under Nakhon Phanom Primary Educational Service Area Office 2. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6(5), e296068; DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2026.e296068

Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6 (5), September-October 2026
Old ISSN 2774-0374: New ISSN 2985-2749
Website: https://so03.tci-thaijo.org/index.php/IARJ/index
Article ID: e296068

บทนำ

สังคมยุคปัจจุบันความเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วทั้งในด้านการเมืองการศึกษา เศรษฐกิจและสังคม มักส่งผลกระทบที่อาจทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ กับผู้เรียนในสถานศึกษาหลายด้านโดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาด้านพฤติกรรมของผู้เรียน ด้านความปลอดภัยของผู้เรียน ด้านสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่เป็นมลพิษต่อสุขภาวะของผู้เรียน จากคำแถลงนโยบายระบุว่ารัฐบาลจะดำเนินนโยบายปฏิรูปการศึกษาและสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต มุ่งส่งเสริมให้เป็นคนดีมีวินัย ภูมิใจในชาติ รวมทั้งเสริมสร้างศักยภาพของผู้เรียนตามความถนัด ให้ความสำคัญต่อความมีคุณภาพของครูทั้งประเทศ รวมถึงครูแนะแนวเพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้รับคำแนะนำด้านเนื้อหาของวิชาการและการเข้าถึงข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจเลือกเรียนและประกอบอาชีพ รวมไปถึงการดูแลสุขภาพกายและสุขภาพใจ ของผู้เรียน (เศรษฐา ทวีสิน, 2566)

สำนักนายกรัฐมนตรีได้เตรียมคนในสังคมไทยให้มีทักษะในการดำรงชีวิตสำหรับโลกศตวรรษที่ 21 ด้วยการเสริมสร้างให้มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีที่สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด และความสนใจ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561) เน้นพัฒนาเยาวชนวัยเรียนทักษะในศตวรรษที่ 21 โดยให้มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยี (ประกาศสำนักงานนายกรัฐมนตรี เรื่อง การประกาศแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ.2561-2580), 2562) เน้นให้พัฒนาทักษะทางเทคโนโลยีแก่คนไทย เพื่อการเข้าสู่โลกในศตวรรษที่ 21 ต้องใช้เทคโนโลยีในการดำรงชีวิตประจำวัน กระทรวงศึกษาธิการกำหนดนโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 โดยเน้นเรื่องการเตรียมคนสู่ศตวรรษที่ 21 หลักการในระดับมัธยมศึกษามุ่งต่อยอดระดับประถมศึกษาด้วยจุดเน้น ดังนี้ 1) จัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรม คณิตศาสตร์ (STEM) 2) การจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อสร้างทักษะพื้นฐานที่เชื่อมโยงสู่การสร้างอาชีพและการมีงาน

โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 มีจำนวน 181 โรงเรียน ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ รวมถึงโรงเรียนขยายโอกาส พบว่ามีนักเรียนที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคไวรัส โควิด – 19 ผลกระทบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงค่านิยม และพฤติกรรมของวัยรุ่นปัจจุบัน ทั้งด้านบวกและด้านลบ และเมื่อคนอยู่ใน Social Media จำนวนมากมักจะทำให้ความเป็นสังคมหายไป และคนจะอยู่กับตัวเองมากขึ้น จึงทำให้ทักษะชีวิตขาดหายไป ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญต่อการใช้ชีวิต ในสังคม (วิไลวรรณ จงวิไลเกษม, 2564)

ดังนั้น เพื่อเป็นการเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงการศึกษา ฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Learning Loss Recover) ให้กับผู้เรียนทุกระดับ และเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียนอย่างเต็มศักยภาพ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนมเขต 2 จึงได้ดำเนินโครงการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ทั้งระบบสู่การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการเตรียมผู้เรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะจำเป็นของโลกศตวรรษที่ 21 แต่พบว่าในปัจจุบัน โรงเรียนในสังกัดยังขาดความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานแนะแนวที่ถูกต้อง และเหมาะสมกับบริบทของนักเรียน ส่งผลให้การบริหารงานแนะแนวยังไม่ประสบความสำเร็จ และไม่ชัดเจน

นอกจากนี้ยังพบว่า โรงเรียนในสังกัดไม่มีครูที่จบการศึกษาทางด้านจิตวิทยาการแนะแนวโดยเฉพาะ มีเพียงครูในวิชาเอกต่าง ๆ ที่ทำหน้าที่รับผิดชอบงานในส่วนงานแนะแนว ส่งผลให้การบริหารงานแนะแนวไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร จากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นอาจจะส่งผลต่อการออกกลางคันของนักเรียนมากขึ้น หากนักเรียนไม่ได้รับการแนะแนว และให้คำแนะนำที่ถูกต้อง เหมาะสม โรงเรียนจึงจำเป็นต้องวางแผนการและ

Citation:
Thawon, S., Buppataweesak, A., & Udorn, N. (2026). Guidelines for Developing Guidance Performance under Nakhon Phanom Primary Educational Service Area Office 2. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6(5), e296068; DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2026.e296068

Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6 (5), September-October 2026
Old ISSN 2774-0374: New ISSN 2985-2749
Website: https://so03.tci-thaijo.org/index.php/IARJ/index
Article ID: e296068

ปรับปรุงระบบการดำเนินงานแนะแนวให้เกิดประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุด (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2, 2567)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเรื่องการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียน เพื่อให้สามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินงานแนะแนวในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ที่ต้องการพัฒนาระบบการแนะแนวการเรียน (Coaching) และเป้าหมายชีวิตให้เป็นรูปธรรม ตามนโยบายของ สพฐ. โดยมุ่งเน้นให้เกิดความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานแนะแนว และเพื่อพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวให้มีประสิทธิภาพ สะดวกรวดเร็ว ให้เหมาะสมกับสภาพผู้เรียนในสังคมยุคปัจจุบัน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียน
2. เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นในการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียน
3. เพื่อพัฒนาแนวทางการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียน
4. เพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2

การทบทวนวรรณกรรม

1. ความหมายของการแนะแนว

คำว่า “การแนะแนว” ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า “guidance” โดย Frank Parsons ผู้ได้รับการยกย่องให้เป็นบิดาแห่งวงการแนะแนว เป็นผู้ใช้คำนี้เป็นคนแรกเมื่อปี ค.ศ.1908 หมายถึง กระบวนการช่วยเหลือบุคคลให้เข้าใจตนเองและสิ่งแวดล้อม สร้างเสริมให้เขามีคุณภาพเหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล ค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตน และได้มีนักวิชาการได้ให้ความหมายการแนะแนวไว้หลายทัศนะ ซึ่งผู้วิจัยขอนำเสนอไว้ดังนี้

Jones (1995 อ้างถึงใน นักรบ หมื่แสน, 2567) ได้ให้ความหมายว่า การแนะแนว หมายถึง เป็นกระบวนการช่วยเหลือให้บุคคลได้รู้จักที่จะสามารถตัดสินใจว่าเขาต้องการไปไหน ทำอะไร และเป็นการช่วยให้เขาสามารถที่จะตัดสินใจว่าเขาจะทำได้ตามที่เขาหวังไว้หรือไปสู่เป้าหมายของตนนั้นประสบผลสำเร็จได้โดยสมบูรณ์อย่างไร

กรมส่งเสริมการเรียนรู้ (2566) ได้ให้ความหมายว่า การแนะแนว หมายถึง บริการหรือกระบวนการที่ช่วยเหลือ ส่งเสริม ให้บุคคลรู้จัก เข้าใจตนเองและสภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อให้สามารถตัดสินใจได้อย่างเหมาะสม มีประสิทธิภาพ วางแผนอนาคต รวมถึงการพัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพ ซึ่งจะส่งผลให้ตนเองดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุขโดยผู้แนะแนวเพียงแต่แนะแนวทางหรือชี้ช่องทางให้เท่านั้น ผู้รับบริการจะเป็นผู้ตัดสินใจแก้ปัญหาด้วยตนเอง

เจษฎา บุญมาโฮม (2558) ได้ให้ความหมายว่า การแนะแนว (guidance) หมายถึง กระบวนการช่วยเหลือผู้เรียนให้รู้จักเข้าใจตนเองและสิ่งแวดล้อม รู้เท่าทันตนเองและสังคม มีสารสนเทศที่สอดคล้องกับความต้องการของ

Citation:
Thawon, S., Buppataweesak, A., & Udorn, N. (2026). Guidelines for Developing Guidance Performance under Nakhon Phanom Primary Educational Service Area Office 2. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6(5), e296068; DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2026.e296068

Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6 (5), September-October 2026
Old ISSN 2774-0374: New ISSN 2985-2749
Website: https://so03.tci-thaijo.org/index.php/IARJ/index
Article ID: e296068

ตนเองเพื่อให้ผู้เรียนสามารถตัดสินใจและวางแผนได้ด้วยตนเอง สามารถปรับตัวดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุขและเจริญงอกงามเต็มตามศักยภาพแห่งตน

สรุปได้ว่า การแนะแนว เป็นกระบวนการสำคัญของการจัดการศึกษา ที่มุ่งให้ความช่วยเหลือและส่งเสริมการพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน โดยเน้นให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจและรู้เท่าทันตนเอง ทั้งในด้านความสามารถ ความสนใจ ความถนัด และความต้องการของตน อันจะนำไปสู่การตัดสินใจด้านการศึกษา อาชีพ และการดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับศักยภาพของตนเอง

2. ความสำคัญของงานแนะแนว

ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ. 2566 สรุปที่เกี่ยวข้องกับการแนะแนวว่า การจัด ส่งเสริม และสนับสนุนการเรียนรู้ มีเป้าหมายเพื่อจัดให้มีระบบกระตุ้น ชี้แนะ หรืออำนวยความสะดวกด้วยวิธีการใด ๆ ให้บุคคลสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองในเรื่องที่ตนสนใจหรือตามความถนัดของตน สามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ทุกประเภทได้ในเวลาใด ๆ ที่ตนสะดวก เพิ่มพูนความรู้ให้กว้างขวาง รู้เท่าทันพัฒนาการของโลกอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต รวมทั้งนำความรู้ไปเติมเต็มชีวิตให้แก่ตนเองหรือเกิดประโยชน์ต่อสังคมโดยอาจได้รับการรับรองคุณวุฒิตามความเหมาะสมด้วยก็ได้ ทั้งนี้ในการจัดการเรียนรู้ให้มีระบบแนะแนวการเรียนและการประกอบอาชีพ เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสได้ทราบล่วงหน้าหรือวางแผนให้สอดคล้องกับความถนัดของตนด้วย (กรมส่งเสริมการเรียนรู้, 2566) ซึ่งมีนักวิชาการได้กล่าวถึงความสำคัญของงานแนะแนวไว้ดังนี้

เชวงศักดิ์ เอี่ยมสำอางค์ (2567) กล่าวว่า การแนะแนว มีความสำคัญต่อผู้ให้บริการแนะแนว 4 ประการ ได้แก่ 1. เข้าใจลักษณะของพฤติกรรมการแนะแนวแต่ละประเภท 2. เข้าใจสาเหตุพฤติกรรม 3. ช่วยทำนายพฤติกรรม 4. ช่วยควบคุมพฤติกรรมการแนะแนวให้บรรลุเป้าหมายของการแนะแนว

กรมส่งเสริมการเรียนรู้ (2566) กล่าวว่า การที่สถานศึกษามีความจำเป็นที่ต้องจัดให้มีบริการแนะแนวขึ้นภายในสถานศึกษา ก็เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่ผู้เรียนในการปรับตัว เนื่องจากสภาพสังคมในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลง อย่างมากมาย และเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว การเปลี่ยนแปลงเหล่านั้นก่อให้เกิดปัญหาหลากหลายด้าน ครูควรเริ่มสำรวจปัญหาของผู้เรียนว่าปัญหาใดเป็นปัญหาสำคัญ ผู้เรียนต้องการความช่วยเหลือปัญหาใดมากกว่ากัน หรือมีปัญหาใดที่ต้องการความช่วยเหลือเป็นพิเศษ ควรจัดลำดับของปัญหาไว้ตามความสำคัญ มากน้อย เพื่อจะได้จัดบริการแนะแนวให้สอดคล้องกับปัญหานั้น ๆ ด้วย

เจตนา พงษ์พยุหะ (2566) กล่าวว่า การแนะแนวมีความสำคัญต่อผู้เรียน คือ จะช่วยให้ผู้เรียนรู้จักตนเอง คิดเป็น ทำเป็น แก้ไขปัญหาเป็น ปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถพัฒนาตนเอง รวมถึงดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข

สรุปได้ว่า ความสำคัญของการแนะแนว เป็นกระบวนการสำคัญในการสนับสนุนการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ โดยมุ่งจัดระบบงานและกิจกรรมด้านการแนะแนวและการให้คำปรึกษาอย่างเป็นระบบ เพื่อส่งเสริมการพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ ความถนัด และความแตกต่างระหว่างบุคคล การแนะแนวยังมีบทบาทเชื่อมโยงกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ไขปัญหา ตลอดจนได้รับการพัฒนาอย่างรอบด้านทั้งด้านสติปัญญา อารมณ์ สังคม และการดำเนินชีวิต

3. ขอบข่ายของงานแนะแนวในสถานศึกษา

เจตนา พงษ์พยุหะ (2566) กล่าวว่า ขอบข่ายการแนะแนว จำนวน 7 บริการได้แก่

Citation:
Thawon, S., Buppataweesak, A., & Udorn, N. (2026). Guidelines for Developing Guidance Performance under Nakhon Phanom Primary Educational Service Area Office 2. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6(5), e296068; DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2026.e296068

Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6 (5), September-October 2026
Old ISSN 2774-0374: New ISSN 2985-2749
Website: https://so03.tci-thaijo.org/index.php/IARJ/index
Article ID: e296068

1. บริการสำรวจข้อมูลรายบุคล เป็นการศึกษารวบรวมและจดบันทึกเรื่องราวต่าง ๆ เกี่ยวกับผู้เรียนเป็นรายบุคคล

2. บริการสนเทศ เป็นการบริการจัดหารวบรวมข้อมูลและข่าวสารต่าง ๆ ทั้งด้านการศึกษาอาชีพ สังคม และการปรับตัวอย่างเป็นระบบ

3. บริการให้คำปรึกษาเชิงจิตวิทยา เป็นกระบวนการให้ความช่วยเหลือบุคคลด้วยการสนทนาหรือการพูดคุยกันอย่างมีเป้าหมาย โดยผู้ให้คำปรึกษา เป็นผู้ช่วยสร้างบรรยากาศของสัมพันธภาพที่ดีตลอดจนใช้ทักษะขั้นตอนและทฤษฎีของการให้คำปรึกษา

4. บริการจัดวางตัวบุคคล เป็นการบริการที่ช่วยให้ผู้เรียนรับรู้เกี่ยวกับตนเองทางด้านความสนใจและความถนัด

5. บริการติดตามผล เป็นการติดตามผลของการบริการแนะแนวซึ่งรวมถึงกิจกรรม/โครงการที่เกี่ยวข้องกับการแนะแนวว่าประสบความสำเร็จหรือไม่ อย่างไร และมีคุณภาพอย่างไรโดยใช้วิธีการที่หลากหลาย

6. บริการจัดหางาน เป็นการบริการประสานงานกับบริษัท ประชาสัมพันธ์ ตำแหน่งงานทั้งงานประจำงานชั่วคราว ให้กับผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีรายได้และมีประสบการณ์ในการทำงานเพิ่มขึ้น

7. บริการทุนการศึกษาและกองทุนให้กู้ยืมทางการศึกษา เป็นการบริการให้ความช่วยเหลือผู้เรียนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ และบรรเทาความเดือดร้อนในเรื่องการเงินที่จะใช้ศึกษาต่อเพื่อให้ผู้เรียนมีความพร้อมและโอกาสทางการศึกษา

อาทิตยา ไสยพร (2566) กล่าวว่า การแนะแนว (Guidance) หมายถึง คำแนะนำหรือข้อมูลที่ได้รับจากบุคคลที่มีประสบการณ์เพื่อแก้ไขหรือปรับปรุงบางสิ่ง เป็นกระบวนการที่ช่วยให้บุคคลได้ค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตน ขอบข่ายงานแนะแนวพื้นฐานในโรงเรียนมีด้วยกัน 3 ประเภท การแนะแนวประกอบด้วย

1. การแนะแนวเกี่ยวกับการศึกษา (Educational Guidance) เป็นการแนะแนวในสิ่งที่เกี่ยวข้องในส่วนของการศึกษาทั้งหมดไม่ว่าจะเป็น การให้รายละเอียดเกี่ยวกับคณะ-สาขาวิชาในมหาวิทยาลัย ทุนการศึกษา รวมไปถึงการเตรียมตัวเพื่อศึกษาต่อ ชี้แนะแนวทางการพัฒนาทักษะที่เหมาะสม และช่วยวางแผนการเรียนรายบุคคลเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่นักเรียนต้องการ

2. การแนะแนวเกี่ยวกับอาชีพ (Vocational Guidance) เป็นการแนะแนวที่ให้ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับโลกของอาชีพ การเติบโตในสายอาชีพ และเจาะลึกไปถึงทักษะที่ต้องมีเพื่อจะประกอบอาชีพนั้น อาจต้องมีการแนะนำจากผู้ประกอบอาชีพตัวจริง เพื่อช่วยให้ได้รับข้อมูลที่ชัดเจนยิ่งขึ้นประกอบกับช่วยในการตัดสินใจในอนาคต

3. การแนะแนวส่วนบุคคล (Personal Guidance) เป็นการพูดคุยและให้การปรึกษาแบบส่วนตัว หรือการจัดกิจกรรมแนะแนวในชั้นเรียน ที่มุ่งเน้นในเรื่องสังคม สภาพจิตใจ สุขภาพหรือปัญหาส่วนตัวต่าง ๆ ในการช่วยเหลือนักเรียนเป็นรายบุคคล ที่จะช่วยให้ทั้งตัวนักเรียนและครูต่างรู้จักและเข้าใจกันและกันมากยิ่งขึ้น

สรุปได้ว่า ขอบข่ายงานแนะแนวในสถานศึกษา เป็นกระบวนการดำเนินงานที่มุ่งสนับสนุนให้ผู้ปฏิบัติงานแนะแนวสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างถูกต้อง เป็นระบบ และมีทิศทางที่ชัดเจนและสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา ภายใต้การประสานความร่วมมือกับระบบงานและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง โดยปฏิบัติงานภายในขอบข่ายบทบาทหน้าที่ในการให้บริการแนะแนวในสถานศึกษา ซึ่งครอบคลุมการบริการข้อมูล การให้คำปรึกษา การแนะแนวด้านการศึกษาและอาชีพ การบริการสารสนเทศ การจัดหางานและทุนการศึกษา ตลอดจนการส่งเสริมและ

Citation:
Thawon, S., Buppataweesak, A., & Udorn, N. (2026). Guidelines for Developing Guidance Performance under Nakhon Phanom Primary Educational Service Area Office 2. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6(5), e296068; DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2026.e296068

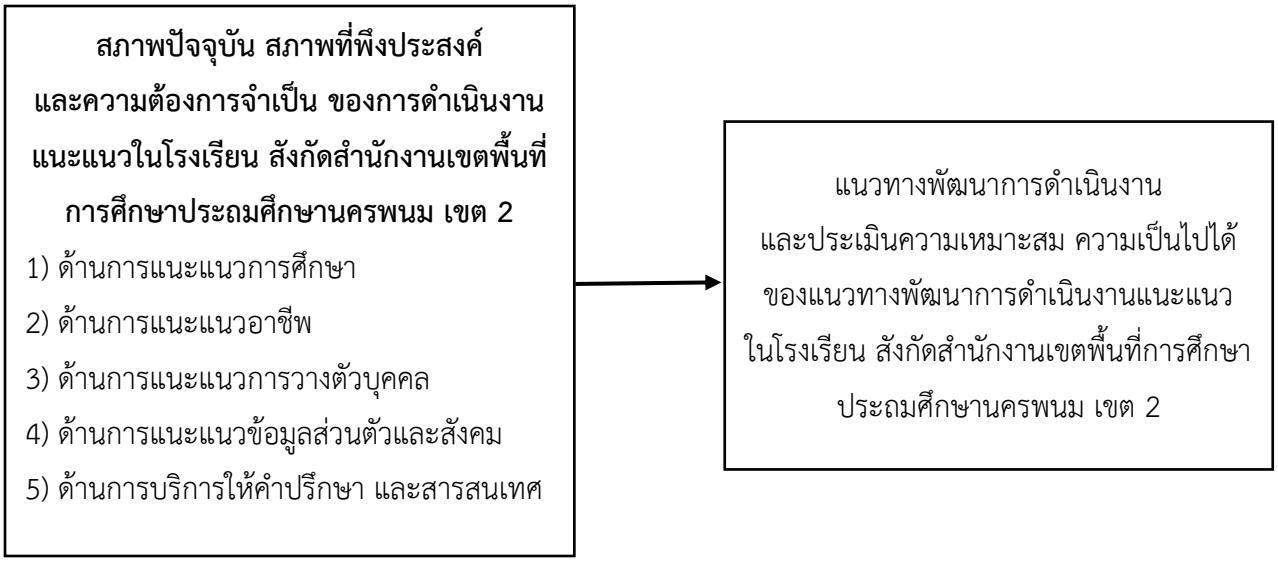
Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6 (5), September-October 2026
Old ISSN 2774-0374: New ISSN 2985-2749
Website: https://so03.tci-thaijo.org/index.php/IARJ/index
Article ID: e296068

ดูแลสุขภาพจิตของนักเรียน เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีทักษะที่จำเป็นและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามเป้าหมายของการจัดการศึกษา

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียน โดยมีองค์ประกอบในการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียน 5 ด้าน เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ได้ดังนี้

1. ด้านการแนะแนวการศึกษา
2. ด้านการแนะแนวอาชีพ
3. ด้านการแนะแนวการวางตัวบุคคล
4. ด้านการแนะแนวข้อมูลส่วนตัวและสังคม
5. ด้านการบริการให้คำปรึกษา และสารสนเทศ

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบ การวิจัยและพัฒนา (Research & Development หรือ R&D) โดยมีการวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2

1. ประชากรและตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ปีการศึกษา 2568 รวมจำนวน 1,768 คน

Citation:
Thawon, S., Buppataweesak, A., & Udorn, N. (2026). Guidelines for Developing Guidance Performance under Nakhon Phanom Primary Educational Service Area Office 2. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6(5), e296068; DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2026.e296068

Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6 (5), September-October 2026
Old ISSN 2774-0374: New ISSN 2985-2749
Website: https://so03.tci-thaijo.org/index.php/IARJ/index
Article ID: e296068

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 265 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ร้อยละ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 72 คน ครูผู้สอน จำนวน 193 คน และได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) แสดงไว้ในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2

สถานภาพ / ขนาดสถานศึกษา	จำนวน (คน)			กลุ่มตัวอย่าง (คน)		
	ผู้บริหารสถานศึกษา	ครู	รวม	ผู้บริหารสถานศึกษา	ครู	รวม
1. สถานศึกษาขนาดเล็ก	103	497	600	36	75	111
2. สถานศึกษาขนาดกลาง	75	951	1,026	34	48	82
3. สถานศึกษาขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ	3	139	142	2	70	72
รวม	181	1,587	1,768	72	193	265

1.3 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมภาษณ์ จำนวน 3 คน และ ผู้เชี่ยวชาญการประเมินแนวทาง จำนวน 5 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีจำนวน 4 ฉบับ คือ 1) แบบสอบถามสภาพปัจจุบันของการดำเนินงานแนะแนว มีค่าดัชนีความสอดคล้องเชิงเนื้อหารายข้อระหว่าง 0.80-1.00 มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง 0.66–0.82 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.97 2) แบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียน มีค่าดัชนีความสอดคล้องเชิงเนื้อหารายข้อระหว่าง .80-1.00 มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง 0.70 – 0.82 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.97 3) แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างมีค่าดัชนีความสอดคล้องเชิงเนื้อหารายข้อระหว่าง 0.80 - 1.00 และ 4) แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางพัฒนาการดำเนินงานแนะแนว มีค่าดัชนีความสอดคล้องเชิงเนื้อหารายข้อมีค่าเท่ากับ 1.00 ทุกข้อ โดยตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์ แอลฟาของครอนบาค (Cronbach’s Alpha Coefficient) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

2.2 สถิติที่ใช้ได้แก่ ร้อยละค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และดัชนีการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง (PNI)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 การเก็บรวบรวมขอมูลจากแบบสอบถามทางแบบสอบถามทางออนไลน์ (Google Form) ไปโดยได้รับคืนมาทุกฉบับและตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ สามารถนำไปวิเคราะห์ข้อมูลได้ จำนวน 265 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00

Citation:
Thawon, S., Buppataweesak, A., & Udorn, N. (2026). Guidelines for Developing Guidance Performance under Nakhon Phanom Primary Educational Service Area Office 2. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6(5), e296068; DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2026.e296068

Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6 (5), September-October 2026
Old ISSN 2774-0374: New ISSN 2985-2749
Website: https://so03.tci-thaijo.org/index.php/IARJ/index
Article ID: e296068

3.2 ขอหนังสือจาก คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม เพื่อขออนุญาตในการเข้าสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ แนวทางพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ตามกรอบแนวคิดทั้ง 5 ด้าน โดยกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 3 คน แล้วนำมาแยกเป็นหมวดหมู่ตามกรอบแนวคิดของการวิจัย และนำเสนอโดยใช้การพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์สร้างข้อสรุปจากเนื้อหาที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักมาร่างแนวทางพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 นำเสนอแนวทางที่ได้

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ ข้อมูลข้อคำถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 โดยใช้วิธีประมวลผลทางสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) นำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติ และนำเสนอข้อมูลโดยการแสดงค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และใช้เกณฑ์การแปลความหมายหาค่าเฉลี่ยเกณฑ์ค่าเฉลี่ย 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด. 2560)

4.2 การวิเคราะห์เกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ประเมิน (ข้อมูลตำแหน่ง/สถานภาพโรงเรียน) นำเสนอข้อมูลโดยการแสดงความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) และตอนที่ 2 การประเมินความต้องการจำเป็นในการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียน โดยนำข้อมูลจากการศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ มาคำนวณหาค่าดัชนีการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง โดยการใช้สูตร Priority Needs Index (PNI Modified) เพื่อเป็นการจัดลำดับความต้องการจำเป็น

4.3 การวิเคราะห์แนวทางพัฒนาการดำเนินงานแนะแนว ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ตามกรอบแนวคิดทั้ง 5 ด้าน โดยกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 3 คน แล้วนำมาแยกเป็นหมวดหมู่ตามกรอบแนวคิดของการวิจัย และนำเสนอโดยใช้การพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์สร้างข้อสรุปจากเนื้อหาที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักมาร่างแนวทางพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียน นำเสนอแนวทางที่ได้

4.4 การวิเคราะห์ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติ และนำเสนอ ข้อมูล โดยการแสดงค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และใช้เกณฑ์การแปลความหมายหาค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด. 2560)

ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางพัฒนาการดำเนินงาน และประเมินความเหมาะสมความเป็นไปได้ของแนวทางพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2

เป็นขั้นของการดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก โดยการคัดเลือกผู้ที่มีบทบาทในการให้ข้อชี้แนะคำแนะนำเกี่ยวกับการปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยนและพัฒนาสมาชิก ที่มีการปฏิบัติเป็นเลิศ (Best Practice) ใน

Citation:
Thawon, S., Buppataweesak, A., & Udorn, N. (2026). Guidelines for Developing Guidance Performance under Nakhon Phanom Primary Educational Service Area Office 2. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6(5), e296068; DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2026.e296068

Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6 (5), September-October 2026
Old ISSN 2774-0374: New ISSN 2985-2749
Website: https://so03.tci-thaijo.org/index.php/IARJ/index
Article ID: e296068

แนวทางพัฒนาการดำเนินงานแนะแนว โดยการใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้างสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา และแบบประเมินแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานแนะแนว โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก

กลุ่มเป้าหมายในการสัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา มีคุณวุฒิระดับปริญญาโททางการบริหารการศึกษาหรือหลักสูตรและการสอน มีวิทยฐานะทางการบริหารชำนาญการพิเศษ และมีประสบการณ์ ความเชี่ยวชาญ หรือความเป็นเลิศเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา และการดำเนินงานแนะแนว และเป็นผู้มีประสบการณ์การแนะแนวการศึกษา หรือมีประสบการณ์เป็นผู้อำนวยการศึกษา การบริหารจัดการอย่างน้อย 5 ปี ขึ้นไป ผู้ทรงคุณวุฒิให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ จำนวน 3 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษานิเทศก์ และครูชำนาญการพิเศษ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้รับการสัมภาษณ์เกี่ยวกับ ชื่อ-สกุล ตำแหน่งวุฒิการศึกษา สถานที่ทำงาน วันที่ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 สัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียน มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง ในแบบสัมภาษณ์นี้ ผู้วิจัยได้นำผลที่ได้จากการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียน มาจัดทำแบบสัมภาษณ์

3. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์ตามผลที่ได้จากการศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียน นำเสนอร่างแบบสัมภาษณ์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อให้ได้คำถามที่ตรงตามแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียน ตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา และความตรงตามวัตถุประสงค์ หรือค่า IC โดยใช้วิธีของโรวิเนลลีและแฮมเบิลตัน Rovinelli & R.K. Hambleton (สมนึก ภัททิยธนี, 2551)

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

โดยการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง เก็บข้อมูลโดยการจดบันทึก เครื่องบันทึกเสียงและกล้องถ่ายภาพดิจิตอล แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก แล้วนำมามาแยกเป็นหมวดหมู่ตามกรอบแนวคิดของการวิจัย และนำเสนอโดยใช้การพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์สร้างข้อสรุปจากเนื้อหาที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักมาร่างแนวทางพัฒนาการดำเนินงานแนะแนว และนำเสนอแนวทางที่ได้

ผลการวิจัย

จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 สามารถวิเคราะห์ผลการวิจัย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

Citation:
Thawon, S., Buppataweesak, A., & Udorn, N. (2026). Guidelines for Developing Guidance Performance under Nakhon Phanom Primary Educational Service Area Office 2. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6(5), e296068; DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2026.e296068

Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6 (5), September-October 2026
Old ISSN 2774-0374: New ISSN 2985-2749
Website: https://so03.tci-thaijo.org/index.php/IARJ/index
Article ID: e296068

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2

1. ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของตำแหน่ง และขนาดของสถานศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	กลุ่มตัวอย่าง	
	จำนวน	ร้อยละ
1. ตำแหน่ง		
ผู้บริหารสถานศึกษา	72	27.17
ครู	193	72.83
รวม	265	100.00
2. ขนาดสถานศึกษา		
ขนาดเล็ก	111	41.89
ขนาดกลาง	82	30.94
ขนาดใหญ่	72	27.17
รวม	265	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามเป็นผู้บริหารสถานศึกษา และครู จำนวน 265 คน คิดเป็นร้อยละ 100 โดยแยกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 27.17 และครู จำนวน 193 คน คิดเป็นร้อยละ 72.83 แยกตามขนาดสถานศึกษา ขนาดเล็ก จำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 41.89 ขนาดกลาง จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 30.94 และ ขนาดใหญ่ จำนวน 72 คน คิดเป็น ร้อยละ 27.17

2. ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 แสดงไว้ในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการแปลผลความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

การดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			$PNI_{Modified}$	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล		
1 ด้านการแนะแนวการศึกษา	3.99	0.55	มาก	4.44	0.42	มาก	0.113	1
2 ด้านการแนะแนวอาชีพ	4.00	0.38	มาก	4.34	0.31	มาก	0.085	3
3 ด้านการแนะแนวการวางตัวบุคคล	4.08	0.58	มาก	4.48	0.44	มาก	0.098	2
4 ด้านการแนะแนวข้อมูลส่วนตัวและสังคม	4.26	0.47	มาก	4.52	0.35	มากที่สุด	0.061	5

Citation:
Thawon, S., Buppataweesak, A., & Udorn, N. (2026). Guidelines for Developing Guidance Performance under Nakhon Phanom Primary Educational Service Area Office 2. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6(5), e296068; DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2026.e296068

Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6 (5), September-October 2026
Old ISSN 2774-0374: New ISSN 2985-2749
Website: https://so03.tci-thaijo.org/index.php/IARJ/index
Article ID: e296068

การดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			$PNI_{Modifie}$ d	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล		
5 ด้านการบริการให้คำปรึกษา และสารสนเทศ	4.26	0.54	มาก	4.53	0.38	มากที่สุด	0.063	4
รวม	4.12	0.35	มาก	4.46	0.30	มาก	0.083	

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของแนวทางพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด จำนวน 2 ด้าน คือ ด้านที่ 4 การแนะแนวข้อมูลส่วนตัว และ ด้านที่ 5 การบริการให้คำปรึกษา และสารสนเทศ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านที่ 1 การแนะแนวการศึกษา

ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 2 ด้าน และ ระดับมาก จำนวน 3 ด้าน โดย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านที่ 5 การบริการให้คำปรึกษา และสารสนเทศ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านที่ 2 การแนะแนวอาชีพ

ความต้องการจำเป็นของแนวทางพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 โดยรวมมีค่าเท่ากับ .083 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีจำนวน 3 ด้าน ที่มีค่าสูงกว่าค่าโดยรวม คือ ด้านที่ 1 ด้านการแนะแนวการศึกษา ($PNI_{Modified}$= 0.113) ด้านที่ 3 ด้านการแนะแนวการวางตัวบุคคล ($PNI_{Modified}$= 0.098) และ ด้านที่ 2 ด้านการแนะแนวอาชีพ ($PNI_{Modified}$= 0.085) ตามลำดับ

ระยะที่ 2 แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2

1. การวิเคราะห์แนวทางพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2

จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง เพื่อศึกษาและใช้เป็นแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียน ผู้วิจัยสรุปการพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียน ในแต่ละองค์ประกอบ ได้ดังนี้

ด้านที่ 1 การแนะแนวการศึกษา จากการสัมภาษณ์ ได้แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียน ด้านการแนะแนวการศึกษาว่า โรงเรียนควรมีการจัดการบริการด้วยความตระหนักถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ทั้งด้านความสามารถ ความสนใจ และความต้องการของผู้เรียน เนื่องด้วยผู้เรียนในปัจจุบันมีความหลากหลายทั้งด้านพื้นฐานทางครอบครัว ศักยภาพทางการเรียน และเป้าหมายทางการศึกษา ส่งผลให้โรงเรียนจำเป็นต้องปรับรูปแบบการแนะแนวให้มีความยืดหยุ่นและสอดคล้องกับลักษณะเฉพาะของผู้เรียนรายบุคคล

ด้านที่ 2 การแนะแนวอาชีพ จากการสัมภาษณ์ ได้แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียน ด้านการแนะแนวอาชีพ ว่า โรงเรียนควรมีการจัดนิทรรศการข้อมูลข่าวสารการศึกษาต่อและการเลือกประกอบอาชีพให้กับนักเรียน จากการที่มีผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ยังขาดโอกาสในการเข้าถึงข้อมูลด้านอาชีพอย่างเป็นระบบ

Citation:
Thawon, S., Buppataweesak, A., & Udorn, N. (2026). Guidelines for Developing Guidance Performance under Nakhon Phanom Primary Educational Service Area Office 2. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6(5), e296068; DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2026.e296068

Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6 (5), September-October 2026
Old ISSN 2774-0374: New ISSN 2985-2749
Website: https://so03.tci-thaijo.org/index.php/IARJ/index
Article ID: e296068

และหลากหลาย โรงเรียนจึงควรใช้การจัดนิทรรศการเป็นสื่อกลางในการเผยแพร่ข้อมูลที่เข้าใจง่ายและสามารถเข้าถึงผู้เรียนได้ในวงกว้าง

ด้านที่ 3 การแนะแนวการวางตัวบุคคล จากการสัมภาษณ์ ได้แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียน ด้านการแนะแนวการวางตัวบุคคล ว่า โรงเรียนควรมีการจัดผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรม ตามความสนใจ ความถนัด เนื่องมาจากผู้เรียนมีความแตกต่างกันในด้านศักยภาพ ความสามารถ และลักษณะนิสัย โรงเรียนจึงมุ่งใช้กิจกรรมเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างเหมาะสมรายบุคคล

ด้านที่ 4 การแนะแนวข้อมูลส่วนตัวและสังคม จากการสัมภาษณ์ ได้แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียน ด้านการแนะแนวข้อมูลส่วนตัวและสังคม ว่า โรงเรียนควรมีการดำเนินการสำรวจข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อสำรวจปัญหาเพื่อให้คำปรึกษา จากการที่ผู้เรียนในปัจจุบันต้องเผชิญกับปัจจัยเสี่ยงทั้งด้านส่วนตัว ครอบครัว และสังคมที่มีความซับซ้อนมากขึ้น ส่งผลให้โรงเรียนจำเป็นต้องมีข้อมูลเชิงลึกของผู้เรียนแต่ละรายเพื่อใช้ในการวางแผนการช่วยเหลือได้อย่างตรงจุด เพื่อให้การช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ

ด้านที่ 5 การบริการให้คำปรึกษา และสารสนเทศ จากการสัมภาษณ์ ได้แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียน ด้านการบริการให้คำปรึกษา และสารสนเทศ ว่า โรงเรียนควรมีการบันทึกข้อมูลส่วนตัวนักเรียนลงในระเบียนสะสม นำข้อมูลของนักเรียนมาวิเคราะห์เป็นรายบุคคล จากการที่ผู้เรียนมีความแตกต่างกันทั้งด้านพฤติกรรม การเรียน และสภาพแวดล้อมทางครอบครัว ส่งผลให้การให้คำปรึกษาที่มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลที่เป็นระบบและมีความต่อเนื่อง จากการใช้ข้อมูลจากระเบียนสะสมในการวิเคราะห์รายบุคคล อีกทั้งยังเป็นการช่วยให้ครูแนะแนวสามารถวางแผนการให้คำปรึกษาได้ตรงกับสภาพปัญหาและความต้องการของผู้เรียนมากยิ่งขึ้น

2. ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 แสดงไว้ในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

แนวทางพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1 ด้านการแนะแนวการศึกษา	4.18	0.53	มาก	4.45	0.46	มาก
2 ด้านการแนะแนวอาชีพ	4.19	0.38	มาก	4.40	0.37	มาก
3 ด้านการแนะแนวการวางตัวบุคคล	4.33	0.48	มาก	4.54	0.47	มากที่สุด
4 ด้านการแนะแนวข้อมูลส่วนตัวและสังคม	4.41	0.38	มาก	4.56	0.36	มากที่สุด
5 ด้านการบริการให้คำปรึกษาและสารสนเทศ	4.45	0.45	มาก	4.56	0.39	มากที่สุด
รวม	4.31	0.31	มาก	4.50	0.33	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของแนวทางพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อ

Citation:
Thawon, S., Buppataweesak, A., & Udorn, N. (2026). Guidelines for Developing Guidance Performance under Nakhon Phanom Primary Educational Service Area Office 2. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6(5), e296068; DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2026.e296068

Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6 (5), September-October 2026
Old ISSN 2774-0374: New ISSN 2985-2749
Website: https://so03.tci-thaijo.org/index.php/IARJ/index
Article ID: e296068

พิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริการให้คำปรึกษาและสารสนเทศ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการแนะแนวการศึกษา

ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นไปได้ของแนวทางพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 3 ด้าน และ ระดับมาก จำนวน 2 ด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการแนะแนวข้อมูลส่วนตัวและสังคม และ ด้านการบริการให้คำปรึกษา และสารสนเทศ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการแนะแนวอาชีพ

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของแนวทางพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการแนะแนวข้อมูลส่วนตัวและสังคม และ ด้านการบริการให้คำปรึกษาและสารสนเทศ สอดคล้องกับ รัตนวัชร์ เพ็ญรัตนหิรัญ (2563) ได้ทำการศึกษาการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนางานบริการแนะแนวในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ในสภาพที่เป็นจริงของงานบริการแนะแนวในโรงเรียนด้านบริการสนเทศมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าในปัจจุบันโรงเรียนได้มุ่งเน้นที่บริการสนเทศให้กับนักเรียนค่อนข้างมากกว่างานบริการแนะแนวด้านอื่น ๆ สอดคล้องกับผลการวิจัยที่พบว่าปัจจัยทั้งด้านปริมาณ คุณภาพ เวลา และค่าใช้จ่ายในกระบวนการบริหารงานและควบคุมงานแนะแนวในโรงเรียนจะมุ่งเน้นไปที่งานบริการสนเทศในระดับมาก

ผลการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ของของการพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 2 ด้าน และ ระดับมาก จำนวน 3 ด้าน โดย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริการให้คำปรึกษา และสารสนเทศ สอดคล้องกับ สุทัศน์ เดชกุญชร (2561) ได้ทำการศึกษา รูปแบบการบริหารจัดการงานแนะแนวการศึกษาที่มีประสิทธิผลสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการงานแนะแนวการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วย 5 งานได้แก่ งานด้านบริการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล งานด้านบริการสนเทศ งานด้านบริการให้คำปรึกษางานด้านบริการจัดวางตัวบุคคลและงานด้านบริการติดตามผล โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

2. ผลการประเมินความต้องการจำเป็นของการพัฒนาดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 พบว่า มีจำนวน 3 ด้าน ที่มีค่าสูงกว่าค่าโดยรวม เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการแนะแนวการศึกษา ด้านการแนะแนวการวางตัวบุคคล และ ด้านการแนะแนวอาชีพ สอดคล้องกับ มนตรี อินตา (2562) ได้ทำการศึกษา การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนางานบริการแนะแนว ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ผู้บริหาร ครูแนะแนว ครูที่ปรึกษา และนักเรียนมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนางานบริการแนะแนวในโรงเรียนอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงคะแนนเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) บริการจัดวางตัวบุคคล 2) บริการให้คำปรึกษา 3) บริการติดตามและประเมินผล 4) บริการรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล และ 5) บริการสนเทศ

Citation:
Thawon, S., Buppataweesak, A., & Udorn, N. (2026). Guidelines for Developing Guidance Performance under Nakhon Phanom Primary Educational Service Area Office 2. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6(5), e296068; DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2026.e296068

Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6 (5), September-October 2026
Old ISSN 2774-0374: New ISSN 2985-2749
Website: https://so03.tci-thaijo.org/index.php/IARJ/index
Article ID: e296068

3. แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 แนวทางพัฒนาแต่ละด้าน ดังนี้

3.1 ด้านการแนะแนวการศึกษา ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580 ในประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ในหัวข้อที่ 4.3 ปฏิรูปการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้และมีใจใฝ่รู้ตลอดเวลา มีการออกแบบระบบการเรียนรู้ใหม่ การเปลี่ยนบทบาทครู การเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการการศึกษา และการพัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต การสร้างความตื่นตัวให้คนไทยตระหนักถึงบทบาท ความรับผิดชอบและการวางตำแหน่งประเทศไทยในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์และประชาคมโลก การวางพื้นฐานระบบรองรับการเรียนรู้โดยใช้ดิจิทัลแพลทฟอร์ม และการสร้างระบบการศึกษาเพื่อเป็นเลิศทางวิชาการระดับนานาชาติ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561)

3.2 ด้านการแนะแนวอาชีพ สังคมยุคปัจจุบันความเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วทั้งในด้านการเมืองการศึกษา เศรษฐกิจและสังคม มักส่งผลกระทบที่อาจทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ กับผู้เรียนในสถานศึกษาหลายด้านโดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาด้านพฤติกรรมของผู้เรียน ด้านความปลอดภัยของผู้เรียน ด้านสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่เป็นมลพิษต่อสุขภาวะของผู้เรียน (เศรษฐา ทวีสิน, 2566) สอดคล้องกับงานวิจัยของ เกรียงไกร นครพงศ์ (2564) ได้ทำการศึกษา แนวทางดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุง พบว่า มีหลากหลายแนวทางสอดคล้องกับสมมติฐานของงานวิจัยที่ตั้งไว้ โดยแนวทางการพัฒนาการ ดำเนินงานแนะแนวได้แก่ ด้านการบริการสนเทศ ควรจัดตั้งเพจ Facebook งานแนะแนวโรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุง เป็นช่องทางที่จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพด้านการสื่อสารเผยแพร่ข่าวสารที่จำเป็นและ ทันสมัยให้แก่นักเรียนทำให้นักเรียนได้รับข้อมูลข่าวสารที่รวดเร็วถูกต้องและสามารถไปสืบค้นต่อได้

3.3 ด้านการแนะแนวการวางตัวบุคคล ประเทศไทยมีแนวคิดการแนะแนวมาช้านาน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2455 ที่ประชุมผู้บริหารการศึกษาของประเทศไทยกระทรวงธรรมการ ในการประชุมครั้งนั้น ได้เน้นถึงหน้าที่สำคัญของโรงเรียน คือ “...การหัดให้นักเรียนเป็นคนดีมีวิชาการทำมาหากิน เมื่อโตขึ้นก็ให้สามารถเลี้ยงตนเองได้” และมุ่งสอนเพื่อให้นักเรียนมีอาชีพมากกว่าการสอนหนังสือ และการเลือกอาชีพนั้น สนับสนุนให้เลือกตามความสามารถและความถนัดของแต่ละคน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2559) สอดคล้องกับงานวิจัยของ Fulya Yaksel-Sahin (2009) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การประเมินผลการบริการแนะแนวและการให้คำปรึกษาตามความคิดเห็นของครูและการพยากรณ์โดยใช้ตัวแปรอิสระบางตัว ซึ่งมีวัตถุประสงค์บริการเพื่อประเมินการให้คำปรึกษาในเชิงจิตวิทยาและการบริการแนะแนวตามความคิดเห็นของครูในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ผลการวิจัย พบว่า ครูประเมินผลการบริการงานแนะแนวโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับ 45.31% แสดงว่าการบริการงานแนะแนวในโรงเรียนยังไม่เพียงพอ

3.4 ด้านการแนะแนวข้อมูลส่วนตัวและสังคม โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 มีจำนวน 181 โรงเรียน ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ รวมถึงโรงเรียนขยายโอกาส พบว่ามีนักเรียนที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคไวรัส โควิด – 19 ผลกระทบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงค่านิยม และพฤติกรรมของวัยรุ่นปัจจุบัน ทั้งด้านบวกและด้านลบ และเมื่อคนอยู่ใน Social Media จำนวนมากมักจะทำให้ความเป็นสังคมหายไป และคนจะอยู่กับตัวเองมากขึ้น จึงทำให้ทักษะชีวิตขาดหายไป (วิไลวรรณ จงวิไลเกษม, 2564) สอดคล้อง

Citation:
Thawon, S., Buppataweesak, A., & Udorn, N. (2026). Guidelines for Developing Guidance Performance under Nakhon Phanom Primary Educational Service Area Office 2. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6(5), e296068; DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2026.e296068

Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6 (5), September-October 2026
Old ISSN 2774-0374: New ISSN 2985-2749
Website: https://so03.tci-thaijo.org/index.php/IARJ/index
Article ID: e296068

กับงานวิจัยของ สาคร มหาหิงค์ (2561) ได้ทำการศึกษา การบริหารงานแนะแนวในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 พบว่า สภาพการบริหารงานแนะแนวในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ในภาพรวม 5 ด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านบริการรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล รองลงมาคือ ด้านบริการติดตามและประเมินผลด้านบริการให้คำปรึกษา ด้านบริการจัดวางตัวบุคคล และด้านบริการสารสนเทศตามลำดับ

3.5 ด้านการบริการให้คำปรึกษา และสารสนเทศ เป็นกระบวนการที่สำคัญในการตอบสนองพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่มุ่งเน้นให้จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรมมีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขโดยเฉพาะบริการแนะแนวในสถานศึกษายังสนับสนุนจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2559) สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปนัดดา สิงห์โต (2563) ได้ทำการศึกษา แนวทางการบริหารงานแนะแนวในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 พบว่า แนวทางการบริหารงานแนะแนวในโรงเรียนขยายโอกาส 5 ด้าน ได้แก่ ด้านบริการสำรวจข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านบริการสารสนเทศ ด้านบริการให้คำปรึกษา ด้านบริการจัดวางตัวบุคคล ด้านบริการติดตามผล

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผลการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 พบว่า สภาพปัจจุบันของแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ด้านการแนะแนวการศึกษา อยู่ในระดับต่ำสุด และ ด้านการแนะแนวการศึกษา เป็นด้านที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูควรได้รับการพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ และกระตุ้นให้ครูจัดกระบวนการแนะแนวการศึกษาด้วยวิธีการที่หลากหลาย เพื่อให้นักเรียนได้รับการบริการแนะแนวการศึกษามีความรู้ความเข้าใจในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

1.2 ผลการประเมินความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 พบว่า มีจำนวน 3 ด้าน ที่มีค่าสูงกว่าค่าโดยรวม เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการแนะแนวการศึกษา ด้านการแนะแนวการวางตัวบุคคล และ ด้านการแนะแนวอาชีพ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้มีการพัฒนากระบวนการดำเนินงานแนะแนวในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์ และมีการพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวด้วยด้วยวิธีการใหม่ ๆ สร้างแนวปฏิบัติให้จับต้องได้ ในรูปนวัตกรรมหรือโมเดล กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ บทบาทหน้าที่ให้บุคลากรในโรงเรียนร่วมกันขับเคลื่อนพัฒนาการศึกษาให้ชัดเจน

1.3 สถานศึกษาควรนำแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวที่ได้จากผลการวิจัยไปใช้ในการวางแผนและดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม โดยบูรณาการแนวทางดังกล่าวเข้ากับกระบวนการบริหารสถานศึกษาในด้านการจัดระบบงานแนะแนว การดูแลช่วยเหลือนักเรียน และการพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน โดยโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 สามารถประยุกต์ใช้แนวทางที่พัฒนาขึ้นให้

Citation:
Thawon, S., Buppataweesak, A., & Udorn, N. (2026). Guidelines for Developing Guidance Performance under Nakhon Phanom Primary Educational Service Area Office 2. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6(5), e296068; DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2026.e296068

เหมาะสมกับบริบทของตน เพื่อยกระดับประสิทธิภาพการจัดการแนะแนวในด้านต่าง ๆ และส่งเสริมให้เกิดรูปแบบหรือแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practices) อันนำไปสู่การพัฒนานวัตกรรมทางการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพอย่างยั่งยืน

1.4 ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ที่ได้จากการวิจัยไปขยายผลเพื่อพัฒนา และประเมินปรับปรุงแนวทางให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 จากการศึกษาความต้องการจำเป็น ควรศึกษาการดำเนินงานแนะแนว ด้านการแนะแนวการศึกษา เพราะมีความจำเป็นสูงสุด จึงเป็นที่น่าสนใจเพื่อนำไปพัฒนาและทำวิจัยเชิงปฏิบัติการ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียนต่อไป

2.2 ควรมีการศึกษาปัญหาและอุปสรรคต่อแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2

เอกสารอ้างอิง

กรมส่งเสริมการเรียนรู้. (2566). *เอกสารการดำเนินงานด้านการแนะแนวและให้คำปรึกษากรมส่งเสริมการเรียนรู้*.

เกรียงไกร นครพงศ์. (2564). *แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุง* [การค้นคว้าอิสระปริญญาโทไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

เจตนา พงษ์พยุหะ. (2566). *รูปแบบการบริหารงานแนะแนวในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา* [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยนเรศวร.

เจษฎา บุญมาโฮม. (2558). *หลักการแนะแนวและการพัฒนาผู้เรียน* (พิมพ์ครั้งที่ 4). สไมล์พริ้นติ้งแอนด์กราฟิกดีไซน์.

เชวงศักดิ์ เอี่ยมสำอางค์. (2567). หลักการและแนวคิดทางการแนะแนว. *วารสารสหวิทยาการนวัตกรรมปริทรรศน์, 7*(3), 371–385.

นักรบ หมี้แสน, สุธีรา นิมิตรนิวัฒน์, และศศิธร อนันตโสภณ. (พ.ศ. 2567). การแนะแนว: ศาสตร์เพื่อการพัฒนาช่วยเหลือผู้เรียน. *วารสารวิชาการโรงเรียนนายเรือด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศึกษาศาสตร์, 11*(1), 35–46.

บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 10, แก้ไขเพิ่มเติม). สุวีริยาสาส์น.

ปนัดดา สิงห์โต. (2563). แนวทางการบริหารงานแนะแนวในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2. *วารสารวิจัยวิชาการ, 4*(3), 31–74. https://doi.org/10.14456/jra.2021.68

ประกาศสำนักงานนายกรัฐมนตรี. (พ.ศ. 2562). *เรื่อง การประกาศแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561–2580)*. ราชกิจจานุเบกษา.

มนตรี อินตา. (2562). *การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนางานบริการแนะแนวในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดเชียงใหม่* [รายงานวิจัย]. กองทุนวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่. ChiangMai Rajabhat University Intellectual Repository.

Citation:
Thawon, S., Buppataweesak, A., & Udorn, N. (2026). Guidelines for Developing Guidance Performance under Nakhon Phanom Primary Educational Service Area Office 2. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6(5), e296068; DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2026.e296068

รัตนวัชร์ เพ็ญรัตนหิรัญ. (2563). การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนางานบริการแนะแนวในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดเชียงใหม่. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, 31*(2), 110–131.

วิไลวรรณ จงวิไลเกษม. (2564). โซเชียลมีเดียสื่อยุคดิจิทัล ประโยชน์มีมากแต่โทษก็ไม่น้อย. *สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.).* https://www.thaihealth.or.th/?p=264062

เศรษฐา ทวีสิน. (2566). *คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี*. คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.

สาคร มหาหิงค์. (2561). การบริหารงานแนะแนวในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4. *วารสารวิชาการธรรมทรรศน์, 18*(3), 78–89.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2. (2567). *แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ ปี พ.ศ. 2567 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2*. กลุ่มนโยบายและแผน.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2559). *หลักการบริการแนะแนวและการให้คำปรึกษาเชิงจิตวิทยาเบื้องต้น สำหรับครูและผู้บริหารการศึกษา*.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560–2564)*.

สุทัศน์ เดชกุญชร. (2561). *รูปแบบการบริหารจัดการงานแนะแนวการศึกษาที่มีประสิทธิผลสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี* [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.

อาทิตยา ไสยพร. (2566). บทบาทครูแนะแนวในยุคที่นักเรียนพึ่งพาตัวเองได้. *Educathai*. https://www.educathai.com/knowledge/articles/658

Jones, A. J. (1995). *Principles of guidance and pupil personnel work*. McGraw-Hill.

Yuksel-Sahin, F. (2009). The evaluation of counseling and guidance services based on teacher views and their prediction based on some variables. *International Journal of Instruction, 2*(1), 59–76.

Citation:
Thawon, S., Buppataweesak, A., & Udorn, N. (2026). Guidelines for Developing Guidance Performance under Nakhon Phanom Primary Educational Service Area Office 2. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 6(5), e296068; DOI: https://doi.org/10.60027/iarj.2026.e296068